



**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

3 V. sint conuenienter electi illi quibus est manifestata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Motheum 4. Qui est saluator omnium hominum, maxime
fideliū. Ergo natiuitas Christi nulli debuit manifesta-
ri.

2. Præterea, Ante natiuitatem Christi, manifestata e-
rat Beatæ Virgini, & Ioseph futura Christi natiuitas. Non
ergo erat necessarium Christo nato, eandem aliis manifesta-
ri.

3. Præterea, nullus sapiens manifestat id, ex quo turbatio
nascitur, & detrimentum aliorum. Sed manifestata Christi
natiuitate, subsecuta est turbatio: dicitur enim Mat. 2. quod
audienti Herodes Christi natiuitatem, turbatus est, & omnis
Hierosolyma cum illo. Cessit etiam hoc in detrimentum alio-
rum, quia ex hac occasione, Herodes occidit pueros in Bethle-
hem, & in omnibus finibus eius, à bimarum, & infra. Ergo vi-
detur quod non fuerit cōueniens Christi natiuitatem aliqui-
bus manifestari.

Sed contra est, quod Christi natiuitas nulli fuisset profi-
cua, si omnibus esset occulta. Sed oportebat Christi natiui-
tatem esse proficua: alioquin frustra natus fuisset. Ergo
videtur, quod aliquibus manifestari debuerit Christi natiui-
tas.

Respondendo dicendum, quod sicut Apostolus dicit Romano-
rum decimo tertio. Quia à Deo sunt ordinata sunt. Pertinet
autem ad diuinæ sapientiæ ordinem, ut Dei dona, & secreta
sapientiæ eius non aequaliter ad omnes, sed in medi- te ad quos-
dam perueniant, & per eos ad alios deueniant. Vnde, & quā-
tum ad resurrectionis mysterium dicitur Actuum decimo,
quod Deus dedit Christum resurgentem manifestum fieri
non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo. Vnde & hoc
etiam debuit circa ipsius natiuitatem obseruari, ut non omni-
bus Christus manifestaretur, sed quibusdam, per quos posset ad
alios deuenire.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut fuisset in præiudici-
um salutis humanæ, si omnibus hominibus Dei natiuitas in-
notuisset, ita etiam si nulli nota fuisset. Vt roque enim modo
tollitur fides: tam scilicet per hoc, quod aliquid est totaliter
manifestum, quam etiam per hoc, quod à nullo cognoscitur, à
quo possit testimonium audiri. Fides enim est ex auditu, ut di-
citur Romanorum decimo.

Ad secundum dicendum, quod Maria, & Ioseph instruen-
di erant de Christi natiuitate antequam nasceretur: quia ad
eos pertinebat reuerentiam exhibere proli conceptæ in utero,
& etiam obsequi nascituro: Eorum autem testimonium pro-
pter hoc, quod erat domesticum, fuisset habitum suspectum
circa magnitudinem Christi, & ideo oportuit, ut aliis mani-
festaretur extraneis, quorum testimonium suspectum esse non
posset.

Ad tertium dicendum, quod ipsa turbatio subsequuta ex
natiuitate Christi manifestata congruebat Christi natiuita-
ti: Primo quidem, quia per hoc manifestatur cælestis Christi
dignitas. Vnde Gregorius dicit in Homilia. Cæli Regenerato,
Rex terræ turbatus est: quia nimirum terrena altitudo con-
funditur, cum celsitudo cælestis aperitur. Secundo quia per hoc
figurabatur iudiciaria Christi potestas. Vnde Augustinus dicit
in quodam sermone Epiphania. Quid erit tribunal iudicantis
quando superbos Reges cunabula terrebant infantis? Tertio,
quia per hoc figurabatur deiectio regni diaboli, quia, ut Leo
Papa dicit in sermone de Epiphania, nō tantū Herodes in semet-
ipso turbabatur, quantum diabolus in Herode: Herodes enim
terrenum hominem estimabat, sed diabolus Deum cognosce-
bat, & uterque regni sui successorem timebat, diabolus cæle-
stem, sed Herodes terrenum. Superstuerat enim, quia Chri-
stus non venerat regnum in terra habere. Vnde Leo Papa dicit
Herodi loquens, non capis Christum regia tua: nec
mundi Dominus, potestatis tui sceptri est contentus angu-
stis.

Quod autem Iudei turbabantur, qui tamen magis gaude-
re debuerant, aut hoc est, quia, ut Chrysostomus dicit, de ad-
uentu iusti non poterant gaudere iniqui, aut volentes fauere

A Herodi quem timebant: populus enim plus iusto fauet eis, quos
crudeles sustinet. Quod autem pueri ab Herode sunt interfecti,
non cessat in eorum detrimentum, sed in eorum profectum. Di-
cit enim Augustinus in sermone quodam de Epiphania. Absit,
ut ad liberandos homines Christus veniens, de illorum premio
qui pro eo interficerentur, nihil egerit, qui pendens in ligno,
pro eis, à quibus interficeretur, orauit.

Hic autem ex dictis in precedenti expositis relinqui-
tur. Quod vero in Ioh. ad 3. de cæde innocentum at-
tingitur, dicitur commodius infra disput. 17.

ARTICVLVS III.

B Virum sint conuenienter electi illi, quibus est Christi
natiuitas manifestata.



D Tertium sic proceditur. Videtur, quod non
sint conuenienter electi illi, quibus est Christi
natiuitas manifestata. Dominus enim Mar-
thæ de cimo mandauit discipulis. In viam
Gentium ne abieritis, ut scilicet prius mani-
festaretur Iudeis, quam Gentibus. Ergo videtur, quod multo
minus à principio fuerit reuelanda Christi natiuitas Gentili-
bus, qui ab Oriente venerunt, ut habetur Matth. 2.

2. Præterea, Manifestatio diuinæ veritatis præcipue de-
bet fieri ad Dei amicos: secundum illud Iob 36. Annuntiat de
ea amico suo. Sed Magi videntur esse Dei inimici: dicitur e-
nim Leuitici 19. Non declinetis ad Magos, nec ab Ariolis ali-
quid sciscitemini. Non ergo debuit Christi natiuitas Magis
manifestari.

3. Præterea, Christus venerat totum mundum à potestate
diaboli liberare: vnde dicitur Mat. 1. Ab ortu solis usque ad Occi-
dum magnum est nomen meum in Gentibus. Non ergo solum
in Oriente positus debuit manifestari, sed etiam in vniuersarum
debutit aliquibus manifestari.

4. Præterea, omnia sacramenta veteris legis erant Christi
figura. Sed sacramenta veteris legis dispensabantur per mini-
sterium sacerdotum legalium: Ergo videtur, quod magis de-
buerit Christi natiuitas manifestari sacerdotibus in templo,
quam pastoribus in agro.

5. Præterea Christus ex Virgine matre natus est, & etia-
te paruulus erat. Conuenientius igitur videtur fuisse, quod
Christus manifestaretur iuuenibus, & virginibus, quam
senibus, & coniugatis, vel viduis, sicut Simeoni, & An-
næ.

Sed contra est, quod dicitur Ioh. 13. Ego scio quos elege-
rim. Quæ autem sunt secundum Dei sapientiam, conuenien-
ter sunt. Ergo conuenienter sunt electi illi, quibus est mani-
festata Christi natiuitas.

Respondendo dicendum, quod salus, quæ erat futura per
Christum, ad omnem diuersitatem hominum pertinebat,
quia sicut dicitur Coloss. 3. In Christo Iesu non est masculus,
& femina, Gentilis, & Iudeus, seruus, & liber, & si-
de aliis huiusmodi. Et ut hoc in ipsa Christi natiuitate
præfiguraretur, omnibus conditionibus hominum est ma-
nifestatus: quia, ut Augustinus dicit in sermone de Epiphania, procul à
Pastores fuerunt Israelitæ, Magi Gentiles, illi prope, isti primum, tota
loge: virique tamen ad angularem lapidem concurrerunt.
Fuit etiam inter eos alia diuersitas: nam Magi fuerunt
sapientes, & potentes, pastores autem simplices, & viles.
Manifestatus etiam est iustus, Simeoni, & Annæ, & pecca-
toribus, scilicet Magis: Manifestatus est etiam, & viris, &
mulieribus, scilicet Simeoni, & Annæ, ut per hoc ostenderetur,
nullam conditionem hominum excludi à Christi salu-
te.

Ad primum.

Hic 10. in
Euang. in
principio.

Informali-
ter habet
Christi
humil. 2. in
Mat. ante
medium, in
opere imper-
fuit, to. 2.
in ser. 4. de
Epiphania.
inter prin-
cipio & me-
dium.

Homil. 2. in
Matth. in
opere imper-
fecto, super
illud audi-
ens Herodes
turbatus
est, to. 2. ser.
13. de Epip.
Ex mille
loq. titul.
Magis.

In serm. 4.
qui est 31.
in ord. hom.
procul à
primo, tota.

Ad primum ergo dicendum, quod illa manifestatio natiuitatis Christi fuit quaedam prelatio plenae manifestationis quae erat futura. Et sicut in secunda manifestatione primo annuntiata est gratia Christi per Christum, & eius Apostolos, Iudeis, & postea Gentilibus: ita ad Christum primo perueniunt Pastores, qui erant primitiae Iudeorum, tanquam prope existentes: & postea venerunt Magi à remotis, qui fuerunt primitiae Gentium: ut Augustinus dicit in

Ser. 2. de Epiph. qui est 30 in ordi-
ne, circa
prin. 10. 10.
in ser. 2. E.
piph. à medi-
um. 10.

Ad secundum dicendum, quod (sicut Augustinus dicit in serm. de Epiph.) Sicut praeualebat imperitia in rusticitate Pa-
storum, ita praeualebat impietas in sacrilegiis Magorum: utrosque tamen sibi lapis ille angularis applicuit, quippe qui venit stulticia eligere, ut confunderet sapientes: & non vocare iustos, sed peccatores: ut nullus magnus superbi-
ret, nullus infirmus desperaret. Quidam tamen dicunt, quod isti Magi non fuerunt malefici, sed sapientes Astrologi: qui apud Persas, vel Chal-

Ho. 2. Mat.
in oper im-
per. sup il-
lud Ecce
Magi ab O-
rient. 10. 2.

Ad tertium dicendum, quod sicut Chrysostomus dicit, Ab Oriente venerunt Magi, qui: unde dies nascitur, inde initium fidei processit, quia fides lumen est animarum. Vel quia omnes, qui ad Christum veniunt, ab ipso, & per ipsum veniunt. Unde dicitur Zachar. 6. Ecce vir, Oriens nomen eius. Dicuntur autem ab Oriente, ad litteram, venisse, vel quia de ultimis Orientis partibus venerunt secundum quosdam, vel quia de aliquibus vicinis partibus Iudaeae venerunt, quae tamen sunt regioni Iudeorum ad Orientem. Creditur tamen est, etiam in aliis partibus mundi aliqua indicia natiuitatis Christi apparuisse, sicut Roma fluxit oleum, & in Hispania apparuerunt tres Soles, paulatim in unum coeuntes.

Ad quartum dicendum, quod sicut Chrysostomus dicit, Angelus manifestans Christi natiuitatem, non iuit Hierosolymam, non requisivit Scribas, & Phariseos, erant enim corrupti, & praeiudicia cruciabantur. Sed pastores, qui erant sinceri, antiquam conseruationem Patriarcharum, & Moysi colentes. Per hos etiam pastores significabantur Doctores Ecclesiae, quibus Christi mysteria reuelantur, quae latebant Iudeos.

li. 2. in Luc.
cuius initi-
um est de
Simeone
Anna 10. 5.

Ad quintum dicendum, quod sicut Ambrosius dicit, generatio Domini non solum à iuuenibus, sed etiam à senioribus, & iustus accipere testimonium debuit, quorum etiam testimonio propter iustitiam magis credebatur.

ARTICVLVS IV.

Utrum Christus per seipsum natiuitatem suam manifestare debuerit.

lib. 8. Phys.
tex. 39. 10. 2

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod Christus per seipsum, natiuitatem suam manifestare debuerit. Causa enim quae est per se, semper est potior ea, quae est per aliud: ut dicitur in octauo Physicorum. Sed Christus suam natiuitatem manifestauit per alios, puta, pastores per Angelos, & Magis per stellam. Ergo multo magis per seipsum debuit suam natiuitatem manifesta-

li. 1. de Caelo
tur in 1. de Caelo.
tex. 32. 10. 2

re. Præterea, Eccles. 2. dicitur, Sapientia abscondita, & thesaurus inuisus, quae vtilit in vtriusque. Sed Christus à principio suae conceptionis plene habuit sapientiam & gratiam thesaurum: Nisi ergo hanc plenitudinem manifestasset per opera, & verba, fuisset frustra data sapientia, & gratia: quod est inconueniens, quia Deus, & natura nihil frustra faciunt: ut dicitur in libro de infantia Saluatoris legitur, quod Christus in sua pueritia multa miracula fecit. Et ita videtur, quod suam natiuitatem per seipsum manifestauerit.

Sed contra est, quod Leo Papa dicit, quod Magi viderunt, & adorauerunt puerum Iesum in nullo ab humana infantia generalitate dissimilem. Sed alij infantes non seipsos manifestant. Ergo nec, deuit, quod Christus per seipsum suam natiuitatem manifestaret.

In ser. 4. de Epiph. in med. inci-
pit hic ser.
Iustum &
rationabile

Respondeo dicendum, quod natiuitas Christi ad humanam salutem ordinabatur, quae quidem est per fidem. Fides autem salutis arigiuitatem, & humanitatem Christi confitetur. Oportebat igitur ita manifestari natiuitatem Christi, ut demonstratio diuinitatis eius, fidei humanitatis ipsius non praediceret. Hoc autem factum est: dum Christus in seipso natiuitatem similem infirmitati virtutem in se monstrauit. Et ideo Christus non per seipsum suam natiuitatem manifestauit, sed per quasdam alias creaturas.

Ad primum ergo dicendum, quod in via generationis, & motus, oportet per imperfectum ad perfectum perueniri. Et ideo Christus prius manifestatus est per alias creaturas: & postea manifestauit se per seipsum manifestatione perfecta.

Ad secundum dicendum, quod licet sapientia abscondita sit inutilis, non tamen ad sapientem pertinet, ut quolibet tempore manifestet seipsum, sed tempore congruo. Dicitur enim Eccles. 2. Est tacens non habens sensum loquela, & est tacens sciens tempus apti temporis. Sic ergo sapientia Christo data non fuit inutilis, quia seipsum tempore congruo manifestauit & hoc ipsum, quod tempore congruo abscondebatur, est sapientiae indicium.

Ad tertium dicendum, quod liber ille de infantia Saluatoris est apocryphus. Et Chrysostomus super Ioan. quod Christus non fecit miracula antequam aquam conuerteret in vinum, secundum illud, quod dicitur Ioan. 2. Hoc fecit initium signorum Iesus. Si enim secundum primam aetatem miracula fecisset, non indigissent Israelitae alio manifestante eum: cum tamen Ioannes Baptista dicit Ioan. 1. Ut manifestetur in Israel, propterea veni in prima aetate, existimasset enim phantasma esse incarnationem, & ante opportunum tempus cruci eum tradidissent, liuore liquefacti.

Ho. 22 in
toris est apocryphus. Et Chrysostomus super Ioan. quod Christus Ioan. non longe à
prin. 10. 32.

ARTICVLVS V.

Utrum natiuitas Christi debuerit per Angelos, & stellam manifestari.

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod non debuerit manifestari per Angelos Christi natiuitas. Angeli enim sunt spirituales substantiae, secundum illud Psalm. 103. Quis facit Angelos suos spiritus. Sed Christi natiuitas erat secundum carnem, non autem secundum spirituales eius substantiam. Ergo non debuit per Angelos manifestari.

2. Præterea Maior est affinitas iustorum ad Angelos, quam ad quoscunque alios, secundum illud Psalm. 53. immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos. Sed iustus, scilicet Simeoni, & Anna, non est manifestata Christi natiuitas per Angelos. Ergo nec pastoribus per Angelos manifestari debuit.

3. Præterea, Videtur, quod nec magis debuerit manifestari per stellam. Hoc enim videtur esse erroris occasio, quantum ad illos, qui estimant hydera natiuitatibus hominum dominari. Sed occasiones peccandi sunt hominibus auferendae. Non ergo fuit conueniens quod per stellam Christi natiuitas manifestaretur.

4. Præterea, Signum oportet esse certum ad hoc, quod per ipsum aliquid manifestaretur. Sed stella non videtur esse

100.

lib. 2. c.
mid. 2.

Hom. 2.
Mat. 2.
c. 10. 2.